

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

- **DEFTER TUTMA BAKIMINDAN TÛCAR SINIFLARI**
 - Bilanço Esasına Göre Defter Tutmak Zorunda olan TÛccarlar
 - İşletme Hesabı Esasına Göre Defter Tutacak TÛccarlar
- **SINIF DEĞİŞTİRME**
 - (I)'inciden (II)'nci ye geçiş
 - (II)'nciden (I)'inci ye geçiş
 - İhtiyari Sınıf Değiştirme
- **TTK VE VUK'NA GÖRE DEFTER TUTMA MÛKELLEFIYETİ**
 - Gerçek ve TÛzel Kişi Tacirler Tarafından Tutulacak Defterler
 - Serbest Meslek Erbabı Tarafından Tutulacak Defterler
- **TASDİKE TABİ DEFTERLER**
- **DEFTERLERİN TASDİK YERİ VE MAKAMI**
- **DEFTERLERİN TASDİK ZAMANI**
- **AÇILIŞ ONAYLARINDA TİCARET SİCİLİ TASDİKNAMESİ ARANMASI**
- **FİZİKİ ORTAMDA TUTULACAK DEFTERLERİN TASDİKİ**
 - Açılış Onayı
 - Kapanış Onayı
 - Onay Yenileme
- **ÖZELGELER**
 - Defter Tutma – Sınıf Değiştirme

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

● DEFTER TUTMA BAKIMINDAN TÛCAR SINIFLARI

• Bilanço Esasına Göre Defter Tutmak Zorunda olan TÛccarlar

Vergi Usul Kanununun 176 ncı maddesi “I inci sınıf tÛccarlar, bilanço esasına göre, II nci sınıf tÛccarlar, işletme hesabı esasına göre, defter tutarlar.” hÛkmünü taşıtmaktadır.

Kanunun “Birinci Sınıf TÛccarlar” başlıklı 177 nci maddesinde “Aşağıda yazılı tÛccarlar (I) sınıfa dahildirler.

1- Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı (01.01.2016 tarihinden geçerli olacak tutar olarak hesaplanan) 168.000.- lirayı, veya satışlarının tutarı (01.01.2016 tarihinden geçerli olacak tutar olarak hesaplanan) 230.000.- lirayı aşanlar,

2- Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayrisafi iş hasılatı (01.01.2016 tarihinden geçerli olacak tutar olarak hesaplanan) 90.000.- lirayı aşanlar,

3-1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı (01.01.2016 tarihinden geçerli olacak tutar olarak hesaplanan)168.000.- lirayı aşanlar,

4- Her tÛrlÛ ticaret Şirketleri (Adi Şirketler iştigal neveleri yukarıdaki bentlerden hangisine giriyorsa o bent hÛkmÛne tabidir.)

5- Kurumlar Vergisine tabi olan diğer tÛzel kişiler (Bunlardan işlerinin icabı bilanço esasına göre defter tutmalarına imkan veya lÛzum grÛlmeyenlerin, işletme hesabına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca mÛsaade edilir.)

6- İhtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmayı tercih edenler.

• İşletme Hesabı Esasına Göre Defter Tutacak TÛccarlar

Kanunun “İkinci Sınıf TÛccarlar” başlıklı 178 inci maddesinde “Aşağıda yazılı tÛccarlar (II) sınıfa dahildirler.

1-177 nci maddede yazılı olanların dışında kalanlar,

2-Kurumlar Vergisi mÛkelleflerinden işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca mÛsaade edilenler.”

Yeniden işe başlayan tÛccarlar yıllık iş hacimlerine göre sınıflandırılıncaya kadar II nci sınıf tÛccarlar gibi hareket edebilirler.”

hÛkmÛne yer verilmiştir.

TÛccarların 2016 yılı hesap döneminde kullanacakları defterlerini yukarıda yer alan hadleri dikkate alarak tasdik ettirmelerinde yarar bulunmaktadır.

● SINIF DEĞİŞTİRME

• (I)'inciden (II)'nci ye geçiş

Kanunun “Sınıf Değiştirme” başlıklı 179 uncu maddesinde;

“(I) inciden (II) nciye geçiş: İş hacmi bakımından I inci sınıfa dahil olan tÛccarların durumları aşağıdaki Şartlara uyduğu takdirde, bunlar, bu Şartların tahakkukunu takip eden hesap döneminde başlayarak, II nci sınıfa geçebilirler:

1. Bir hesap döneminin iş hacmi 177 nci maddede yazılı hadlerden % 20 yi aşan bir nispette dÛşÛk olursa, veya;

2. Arka arkaya ũ dönemin iş hacmi 177 nci maddede yazılı hadlere nazaran % 20 ye kadar bir dÛşÛklÛk gösterirse.”

hÛkmÛ yer almaktadır.

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

Yukarıda yer alan hüküm gereğince 2015 yılı hesap döneminde;

Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanlardan; mal alışları için belirlenen (168.000) - (168.000 x % 20) = 134.400 liralık veya mal satışları için belirlenen (230.000) - (230.000 x % 20) = 184.000 liralık sınırın altında kalan,

Yukarıda yazılı olanların dışındaki işlemlerle (Hizmet işletmeleri) uğraşarak da bir yıl içinde **elde ettikleri gayrisafi hasılat için belirlenen (90.000) - (90.000 x % 20) = 72.000 liralık sınırın altında kalan,**

Yukarıda yazılı işlemlerin birlikte yapılması halinde **iş hasılatlarının beş katı ile yıllık satış tutarı toplamı için belirlenen (168.000) - (168.000 x % 20) = 134.400 liranın altında kalan,** veya;

Arka arkaya üç dönemin iş hacmi 177 nci maddede yazılı hadlere nazaran **% 20 ye kadar bir düşüklük gösteren tüccarların;**

2016 yılı hesap döneminde işletme hesabına göre defter tutmaları mümkün bulunmaktadır.

• (II)'nciden (I)'inci ye geçiş

Kanunun "Sınıf Değişirme" başlıklı 180 inci maddesinde;

"(II) nciden (I) inciye geçiş: İş hacmi bakımından II nci sınıfa dahil tüccarların durumları aşağıda yazılı şartlara uyduğu takdirde bunlar bu şartların tahakkukunu takip eden hesap döneminden başlayarak I inci sınıfa geçerler.

1. Bir hesap döneminin iş hacmi 177 nci maddede yazılı hadlerden % 20 yi aşan bir nispette fazla olursa, veya;

2. Arka arkaya 2 dönemin iş hacmi 177 nci maddede yazılı hadlere nazaran % 20 ye kadar bir fazlalık gösterirse."

hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer alan hüküm gereğince **2015 yılı hesap döneminde;**

Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanlardan; mal alışları için belirlenen (168.000) + (168.000 x % 20) = 201.600 lirayı veya mal satışları için belirlenen (230.000) + (230.000 x % 20) = 276.000 lirayı aşan,

Yukarıda yazılı olanların dışındaki işlemlerle (Hizmet işletmeleri) uğraşarak da bir yıl içinde **elde ettikleri gayrisafi hasılat için belirlenen (90.000) + (90.000 x % 20) = 108.000 lirayı aşan,**

Yukarıda yazılı işlemlerin birlikte yapılması halinde **iş hasılatlarının beş katı ile yıllık satış tutarı toplamı için belirlenen (168.000) + (168.000 x % 20) = 201.600 lirayı aşan,** veya;

Arka arkaya 2 dönemin iş hacmi 177 nci maddede yazılı hadlere nazaran **% 20 ye kadar bir fazlalık gösteren tüccarların;**

2016 yılı hesap döneminde bilanço esasına göre defter tutmaları zorunludur.

• İhtiyari Sınıf Değişirme

Kanunun 181 inci maddesi hükmü gereğince II nci sınıf tüccarlar diledikleri takdirde bilanço esasına göre defter tutabilirler.

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

● TTK VE VUK'NA GÖRE DEFTER TUTMA MÜKELLEFİYETİ

• Gerçek ve Tüzel Kişi Tacirler Tarafından Tutulacak Defterler

DEFTERLER	I - II. SINIF (*) TÜCCARLAR	ŞAHİS ŞİRKETLERİ (Kollektif-Komandit)	LİMİTED ŞİRKETLER	ANONİM ŞİRKETLER, SERMAYESİ PAYLARA BÖL. KOMANDİT ŞİRKETLER, KOOPERATİFLER
Yevmiye Defteri	X	X	X	X
Defteri Kebir	X	X	X	X
Envanter Defteri	X	X	X	X
Pay Defteri	-	-	X	X
Yönetim Kurulu Karar Defteri	-	-	-	X
G.K. Toplantı ve Müzakere Defteri	-	X	X	X

✓ (*) Gerçek kişi tacirlerden Vergi Usul Kanununa göre **ikinci sınıf tüccar sayılanlar**, yeni bir düzenleme yapıncaya kadar tebliğde sayılan (yevmiye, kebir, envanter) defterler yerine mezkûr Kanun hükümlerine uygun olarak **işletme hesabı esasına göre defter tutabilirler.** (TDİT. Geç. Madde:1)

Özel hukuk hükümlerine göre idare edilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan ve tüzel kişiliği bulunmayan ticari işletmeler ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar tarafından kurulan ticari işletmeler ve bunlara benzeyen ve tüzel kişiliği bulunmayan diğer ticari teşekküller (yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri) tutmakla yükümlüdürler. (TDİT. Madde:5/4)

✓ Mevcut durumda kullanılmakta olan, **pay defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla** ve bu Tebliğde belirtilen bilgilerden eksik olanların yazılması suretiyle **açılış onayı yapılmaksızın kullanılmaya devam edilebilir.** (TDİT. Geç. Madde:3/1)

✓ **Limited şirketlerde halen kullanılmakta olan ortaklar kurulu karar defterleri** de yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla, **genel kurul toplantı ve müzakere defteri olarak kullanılmaya devam olunabilir.** (TDİT. Geç. Madde:3/2)

✓ Limited şirketlerde müdür veya müdürler kurulunun şirket yönetimi ile ilgili olarak aldığı kararlar **genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilebileceği** gibi ayrı bir müdürler kurulu karar defteri de tutulabilir. **Müdürler kurulu karar defterinin tutulması halinde açılış ve kapanış onayları dahil olmak üzere yönetim kurulu karar defterine ilişkin hükümler uygulanır.** Kararların genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilmesi halinde tebliğin 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen hususların yazılması zorunludur. **Ayrı bir müdürler kurulu karar defteri tutulması halinde müdür veya müdürler kurulu kararları genel kurul toplantı ve müzakere defterine kaydedilemez.** (TDİT. Madde:11/4)

• Serbest Meslek Erbabı Tarafından Tutulacak Defterler

TTK hükümlerine göre tacir sayılmayan serbest meslek erbabı sadece “Serbest Meslek Kazanç Defteri” tutacaktır.

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

● TASDİKE TABİ DEFTERLER

Vergi Usul Kanunu'nun 220 nci maddesinde tasdike tabi defterler;
Yevmiye ve envanter defterleri, İşletme defteri, Çiftçi işletme defteri, İmalat ve İstihsal Vergisi defterleri, (Basit İstihsal Vergisi defteri dahil) Nakliyat Vergisi defteri, Yabancı nakliyat kurumlarının hasılat defteri, Serbest meslek kazanç defteri,
olarak belirlenmiştir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 64 üncü maddesinde ise fiziki ortamda tutulan tasdike tabi ticari defterler;
Yevmiye defteri, Defteri kebir, Envanter defteri, Pay defteri, Yönetim kurulu karar defteri, Genel kurul toplantı ve müzakere defteri,
olarak yer almıştır.

Yukarıda yer alan defterler dışında İşletmenin faaliyetine veya ihtiyaca göre; İmalat defteri, Kombine imalat defteri, Bitim işleri defteri, Yabancı nakliyat kurumlarının hasılat defteri, Ambar defteri, Çiftçi işletme defteri ve anonim şirketler ile sürekli damga vergisi mükellefiyeti bulunanlar için Damga vergisi defteri tasdik ettirilerek tutulacaktır.

● DEFTERLERİN TASDİK YERİ VE MAKAMI

- Defterler, iş yerinin, iş yeri olmayanlar için ikametgahın bulunduğu yerdeki noter veya noterlik görevini ifa ile mükellef olanlara, menkul kıymet ve kambiyo borsasındaki acentaları için borsa komisierliğine,
- Anonim ve limited şirketlerin kuruluş aşamasında, şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret sicili memurluğuna veya noterlere,
tasdik ettirilir.

● DEFTERLERİN TASDİK ZAMANI

Vergi Usul Kanun'un Tasdik Zamanı başlıklı 221 inci maddesinde defterleri kullanacak olanlardan;
✓ Ötedenberi işe devam etmekte olanlar defterin kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda,
✓ Hesap dönemleri Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilenler, defterin kullanılacağı hesap döneminden önce gelen son ayda,
✓Yeniden işe başlayanlar, sınıf değiştirenler ve yeni bir mükellefiyete girenler işe başlama, sınıf değiştirme ve yeni mükellefiyete girme tarihinden önce;
✓ Vergi muafiyeti kalkanlar, muafıktan çıkma tarihinden başlayarak on gün içinde,
✓ Tasdike tabi defterlerin dolması dolayısıyla veya sair sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar bunları kullanmaya başlamadan önce,
tasdik ettirmeye zorunlu oldukları belirtilmiştir.

Diğer taraftan Kanun'un Tasdiki Yenileme başlıklı 222 nci maddesinde ise "Defterlerini ertesi yılda da kullanmak isteyenler Ocak ayı, hesap dönemleri Maliye Bakanlığınca tespit edilenler bu dönemin ilk ayı içinde tasdiki yenilemeye mecburdurlar." hükmüne yer verilmiştir.

VUK hükümlerine göre tutulan ve tasdiki zorunlu olan defterlerin yukarıdaki belirtilen kanuni sürelerde tasdik ettirilmesi gerekmektedir. Ancak tasdiki mecburi olan defterlerin kanuni sürenin sonundan başlayarak bir ay içinde tasdik ettirilmesi halinde de kanuni süresi içinde tasdik ettirilmiş sayılır. Bu fiil için VUK'nun 352/II-6 maddesi gereğince ikinci derece usulsüzlük cezası uygulanır.

Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, fiziki ortamda tutulacak ticari defterlerin onaylarında;

✓Yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, Pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ve genel kurul toplantı ve müzakere defterinin açılış onaylarının, kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlanmadan önce noter tarafından yapılacağı,

✓ Bu defterlerin izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onayları, defterlerin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar notere yaptırılacağı,

✓ Pay defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yapıtları bulunmak kaydıyla izleyen faaliyet dönemlerinde de açılış onayı yaptırılmaksızın kullanılmaya devam edebileceği,

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

✓ Yevmiye defterinin kapanış onayı, izleyen faaliyet döneminin altıncı ayının sonuna kadar, yönetim kurulu karar defterinin kapanış onayı ise izleyen faaliyet döneminin birinci ayının sonuna kadar notere yaptırılacağı, hükümlerine yer verilmiştir.

● AÇILIŞ ONAYLARINDA TİCARET SİCİLİ TASDİKNAMESİ ARANMASI

Ticari Defterlere İlişkin Tebliğin 13 üncü maddesinin 1 ve 2 nci fıkrası “*Tacirler tarafından fiziki ortamda tutulan yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin açılış onayları kuruluş sırasında ve kullanmaya başlamadan önce, izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onayları ise defterlerin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar noter tarafından yapılır. Açılış onaylarının noter tarafından yapıldığı hallerde ticaret sicili tasdiknamesinin noterce aranması zorunludur. Ticaret sicili tasdiknamesinin aslı ibraz edilmek kaydıyla bir örneği noterce saklanır.*

Ticaret şirketleri dışındaki gerçek ve tüzel kişi tacirlerin kuruluş sırasında yaptıracağı ticari defterlere ilişkin açılış onaylarında ticaret sicili tasdiknamesi aranmaz.” hükmünü amirdir.

Ticaret Sicil Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinin 6 ncı fıkrası “*Sicil tasdiknamesi; tasdiknamede yer alan bilgilerde herhangi bir değişiklik olmadığı veya yenisi düzenlenmediği sürece geçerlidir.” hükmünü taşımaktadır.*

Yukarıda yer alan hüküm gereğince defterlerin açılış onaylarında, ticaret siciline kayıtlı mükellefler için ticaret sicili tasdiknamesi noterlerce aranacaktır.

● FİZİKİ ORTAMDA TUTULACAK DEFTERLERİN TASDİKİ

• Açılış Onayı

✓ Tacirler tarafından fiziki ortamda tutulan yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin açılış onayları kuruluş sırasında ve kullanmaya başlamadan önce, izleyen faaliyet dönemlerindeki açılış onayları ise defterlerin kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar noter tarafından yapılır. (TDİT. Madde:13/1)

✓ Yevmiye defteri, defteri kebir, envanter defteri ile yönetim kurulu karar defterinin açılış onaylarının her hesap dönemi için yapılması zorunludur. (TDİT. Madde:13/4)

✓ Pay defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defteri yeterli yaprakları bulunmak kaydıyla izleyen hesap dönemlerinde de açılış onayı yaptırılmaksızın kullanılmaya devam edilebilir. (TDİT. Madde:13/4)

✓ Onaya tabi defterlerin hesap dönemi içinde dolması dolayısıyla veya başka sebeplerle yıl içinde yeni defter kullanmaya mecbur olanlar bunları kullanmaya başlamadan önce açılış onayı yaptırmak zorundadırlar. (TDİT. Madde:13/5)

✓ Pay defteri ve yönetim kurulu karar defterinin yenilenmesinin gerektiği durumlarda açılış onayı yapılacak yeni defter, kullanımına son verilecek defterle veya zayi edilmişse zayi belgesi ile birlikte notere ibraz edilir. Yeni defterin açılış onayının yapıldığı sırada noter, eski deftere veya zayi belgesine, yeni defterin açılış onayının yapıldığını tarih ve sayıyı belirterek şerh düşer. Eski defterde veya zayi belgesinde söz konusu şerhi gören noter tekrar bir açılış onayı yapamaz. (TDİT. Madde:13/6)

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

Defterler	Kuruluş - İlk Açılış	İzleyen Faaliyet Dönemlerinde
Yevmiye Defteri	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	Kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar
Defteri Kebir	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	Kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar
Envanter Defteri	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	Kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar
Pay Defteri	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	YOK
Yönetim Kurulu Karar Defteri	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	Kullanılacağı faaliyet döneminin ilk ayından önceki ayın sonuna kadar
G.K. Toplantı ve Müzakere Defteri	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	YOK
İşletme Defteri	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	Defterin kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda
Serbest Meslek Kazanç Defteri	Kuruluş sırasında ve kullanılmaya başlamadan önce	Defterin kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda

• Kapanış Onayı

✓ **Yevmiye defterinin, izleyen hesap döneminin altıncı ayının sonuna kadar** notere ibraz edilip son kaydın altına noterce "Görölmüştür" ibaresi yazılarak mühür ve imza ile **onaylanması zorunludur.** (TDİT. Madde:15/1-a)

✓ **Yönetim kurulu karar defterinin, izleyen hesap döneminin birinci ayının sonuna kadar** notere ibraz edilip son kaydın altına noterce "Görölmüştür" ibaresi yazılarak mühür ve imza ile **onaylanması zorunludur.** (TDİT. Madde:15/1-b)

✓ Vergi Usul Kanununun 13 üncü ve 15 inci maddesi uyarınca Maliye Bakanlığı tarafından **mücbir sebep halinin ilan edildiği yerlerde, defterlerin kapanış onayları, mücbir sebebin sona erdiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar yapılabilir.** (TDİT. Madde:15/2)

Defterler	Kapanış Onayı
Yevmiye Defteri	İzleyen hesap döneminin altıncı ayının sonuna kadar
Yönetim Kurulu Karar Defteri	İzleyen hesap döneminin birinci ayının sonuna kadar

DEFTER TUTMA HADLERİ - SINIF DEĞİŞTİRME - TASDİK ZAMANLARI

• Onay Yenileme

✓ Yönetim kurulu karar defteri, yevmiye defteri, envanter defteri ve defteri kebir yeterli yaprakları bulunması halinde yeni hesap döneminin ilk ayı içerisinde onay yenilemek suretiyle kullanılmaya devam edilebilir. (TDİT. Madde:16/1)

✓Tebliğin 17 nci maddesinde açıklandığı şekilde, **kapanış kaydına tabi olan yönetim kurulu karar defteri ile yevmiye defterinde** son kaydın altına yazılacak “görölmüştür” ibaresi yanında yenileme onay bilgilerinin yazılması suretiyle **kapanış ve onay yenileme işleminin bir arada yapılması gerekmektedir.**

Defterler	Onay Yenileme (Ara Tasdik)
Yevmiye Defteri	Yeni hesap döneminin ilk ayı içinde
Defteri Kebir	Yeni hesap döneminin ilk ayı içinde
Envanter Defteri	Yeni hesap döneminin ilk ayı içinde
Pay Defteri	YOK
Yönetim Kurulu Karar Defteri	Yeni hesap döneminin ilk ayı içinde
G.K. Toplantı ve Müzakere Defteri	YOK
İşletme Defteri	Yeni hesap döneminin ilk ayı içinde
Serbest Meslek Kazanç Defteri	Yeni hesap döneminin ilk ayı içinde

ÖZELGELER

• Defter Tutma – Sınıf Değişirme

■ Defter tutma hadleri hk.

....., peyzaj uygulaması faaliyetinizin hizmet işletmesi olarak değerlendirilmesi ve gireceği sınıfın belirlenmesinde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 177 nci maddesinin 2 nci bendinin dikkate alınması gerekmektedir.

(Antalya Vergi Dairesi Başkanlığının 30.05.2011 tarih B.07.1.GİB.4.07.17.02-VUK-2010-133 sayılı özelgesi)

■ Tüccarlarda sınıf değiştirme hk.

.....
2010 yılı hesap döneminde 90.000 lira olan mal alışlarınızın ve 100.000 lira olan mal satışlarınızın, mal alışları için belirlenen $(129.000) - (129.000 \times \%20) = 103.200$ liralık veya mal satışları için belirlenen $(180.000) - (180.000 \times \%20) = 144.000$ liralık sınırın altında kalması nedeniyle 2011 yılı hesap döneminde işletme hesabında defter tutabilmeniz mümkün bulunmaktadır.

(Ankara Vergi Dairesi Başkanlığının 08.06.2011 tarih B.07.1.GİB.4.06.18.02-32179-8376-368 sayılı özelgesi)

■ İkinci sınıftan birinci sınıfa geçilmesi bakımından arka arkaya iki dönemdeki toplam fazlalığın hesabı hk.

.....
hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmanızın, 2012 yılı hâsılâtının 83.000- TL, 2013 yılı hâsılâtının ise 90.000- TL olduğu belirtilerek 2014 yılında defter tutma bakımından hangi sınıfa dahil olacağınız hususunda Defterdarlığımızdan görüş talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

2012 yılı gayrisafi iş hâsılâtınız $[(83.000-80.000)/80.000] \times 100 =$ % 3,75, 2013 yılı gayrisafi iş hâsılâtınız $[(90.000-80.000)/80.000] \times 100 =$ %12,5 ve toplamda arka arkaya iki dönemin gayrisafi iş hâsılâtı % 16,25 oranında bir fazlalık gösterdiğinden 2014 yılında bilanço esasına göre defter tutmanız gerekmektedir.

(Artvin Defterdarlık Gelir Müdürlüğünün 20.05.2014 tarih 29973770-08-OZELGE-001-5 sayılı özelgesi)

■ Sınıf değiştirme - II. sınıfa tabi olarak giyim üzerine faaliyet gösteren firmanın, mal alımı yaptığı firmaları seçmesi için yüklü miktarda faturalı ürün gönderilmesi ve bu ürünleri seçtikten sonra kalan ürünlere iade amaçlı fatura düzenleyerek geri göndermesi halinde yıl sonunda I. sınıf deftere geçiş hadlerinin iade sonrası kalan alım tutarına göre mi yoksa tüm alım toplamına göre mi belirleneceği hk.

.....
II. sınıftan I. sınıfa geçiş hadlerinin hesaplanmasında mal iadeleri sonrasında kalan tutarın değil, tarafınıza düzenlenen toplam faturanın dikkate alınması gerekmektedir.

(Denizli Vergi Dairesi Başkanlığının 06.03.2012 tarih B.07.1.GİB.4.20.15.02-VUK-2011/10-194 sayılı özelgesi)

■ Sınıf değiştirme hadlerinin belirlenmesinde kar toplamının değil, alış veya satış tutarlarının toplamının dikkate alınması gerektiği hk.

.....
oto alım satım faaliyetinde bulunduğunuzdan, sınıf değiştirme hadleri bakımından gireceğiniz sınıfın belirlenmesinde Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin birinci bendini dikkate almanız gerekmektedir.

Ayrıca sınıf değiştirme hadlerinin belirlenmesinde kar toplamı değil, alış veya satış tutarlarının toplamının dikkate alınması gerekmektedir.

(Antalya Vergi Dairesi Başkanlığının 11.03.2013 tarih 77058783-105-58 sayılı özelgesi)

▪ Sınıf Değişirme hk.

....., anılan Kanunun 178 inci maddesine göre işletme hesabı esasına göre defter tutmanız mümkün iken bilanço esasına göre defter tuttuğunuz anlaşılmıştır. Bu nedenle 2013 yılı için ikinci sınıfa geçmeniz mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, 2013 yılı başından itibaren iş hacminde 177 nci madde yazılı hadlerden %20'yi aşan nispette bir düşüklüğün meydana gelmesi halinde 179 uncu madde uyarınca bu şartların tahakkukunu takip eden hesap döneminden itibaren sınıf değiştirmeniz mümkün olacaktır.

(Hatay Vergi Dairesi Başkanlığının 20.08.2013 tarih 88031814-010.01[105/177-179/2013-1703]-114 sayılı özelgesi)

▪ Sınıf değiştirmeye ve defter tutmaya ilişkin kanunda belirtilen hadlerin adi ortaklıkta nasıl dikkate alınacağı hk.

..... İkinci sınıftan birinci sınıfa geçmeniz bakımından gayrisafi iş hasılatınızın 422 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile belirlenen hadde göre % 20 oranında fazla olması veya arka arkaya iki dönemdeki toplam fazlalığın % 20 ye kadar olması zorunlu olup, adi ortaklık şeklinde faaliyetinizi sürdürdüğünüz belediye denetimli özel halk otobüsü işletmeniz ile ilgili olarak 2012 yılı gayrisafi iş hasılatınız olan 154.000 TL'nin mezkur Tebliğle belirlenen haddin % 20 fazlasını [(80.000)+(80.000*%20)=96.000] aşması nedeniyle 2013 takvim yılında bilanço esasına göre defter tutmanız gerekmektedir.

(Manisa Vergi Dairesi Başkanlığının 05.08.2013 tarih 53445970-105[177-2013/27-30]-72 sayılı özelgesi)

▪ Adi ortaklıkta bilanço usulünde defter tutarken ortaklıktan ayrılarak aynı faaliyeti şahıs olarak yapması halinde defter tasdiki hk.

..... Aynı yıl içerisinde adi ortaklıktan dolayı faaliyetinizi terk ettikten sonra şahıs olarak yeniden işe başlamanız nedeniyle ikinci sınıf tüccar olarak işletme hesabı esasına göre defter tutmanız mümkün bulunmaktadır. Ancak faaliyetinize başladığınız 13.03.2010 tarihinden sonra iş hacminizin 177 nci maddenin 1 nci bendinde belirlenen tutarı, 180 inci maddede belirtildiği şekilde aşması halinde 01.01.2011 tarihinden itibaren bilanço esasına göre defter tutmanız gerekeceği tabiidir.

(Kocaeli Vergi Dairesi Başkanlığının 23.05.2011 tarih B.07.1.GİB.4.41.15.02-190-3/8-52 sayılı özelgesi)

▪ Şahsi iş için tutulacak defterin belirlenmesinde ortağı olunan adi ortaklığın dikkate alınmayacağı hk.

....., ... faaliyetinizden dolayı tutacağınız defterin tayininde ortağı olduğunuz adi ortaklıktan bağımsız olarak Vergi Usul Kanununda yazılı şartlara göre durumunuzun değerlendirilmesi gerekmektedir.

(Denizli Vergi Dairesi Başkanlığının 12.06.2015 tarih 95133703-105[174-176-2014/22]-118 sayılı özelgesi)

▪ Halk otobüsü işletmeciliği faaliyetinde bulunan mükellefin amortismanına tabi otobüsünü satması durumunda, bu satıştan elde edilen tutarın defter tutma hadlerinde dikkate alınmayacağı hk.

....., satışa konu edilen otobüs amortismanına tabi iktisadi kıymet olduğundan, bu satıştan elde edilen hasılatın defter tutma hadlerinin tespitinde dikkate alınmaması gerekmektedir.

Müteakip yılda tutulacak defterin tayininde ise söz konusu faaliyetinizden elde edilen hizmet bedellerinin toplamının Vergi Usul Kanunu'nun 177'nci maddesinde yer alan hadlerle kıyaslanması suretiyle defter tutma ve sınıf değiştirme durumunuzun tespit edilmesi gerekmektedir.

(İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 23.07.2012 tarih B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01.14-2239 sayılı özelgesi)

▪ Ticari mallardaki iadelerin sınıf değişikliğinde dikkate alınıp alınmayacağı hk.

..... hem alım-satım (motosiklet, motosiklet yedek parçaları ve aksesuarları) hem de hizmet işi (motosiklet bakım ve onarımı) yaptığınızdan, tüccar sınıfınızın belirlenmesinde Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin 3 numaralı bendinde yer alan hadlerin dikkate alınması gerekmektedir.

Öte yandan, II. sınıftan I. sınıfa geçiş hadlerinin hesaplanmasında mal iadeleri sonrasında kalan tutarın değil, tarafınıza düzenlenen toplam fatura tutarının dikkate alınması gerekmektedir.

(Balıkesir Vergi Dairesi Başkanlığının 07.09.2012 tarih 58889402-105[177-2012/127-927]-90 sayılı özelgesi)

▪ Elektrik yansıtma faturalarının sınıf değişikliğinde gayrisafi iş hasılatı toplamına dahil edilip edilmeyeceği hakkında.

..... tarafından adınıza düzenlenen ancak tamamı işletmenize ait olmayan fatura bedelleri ile ilgili olarak diğer işletmelerin elektrik kullanımı kadar olan tutarın yansıtma faturası düzenlenerek tahsili durumunda, bu tutarların hasılat olarak değerlendirilmemesi ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 180 inci maddesi kapsamında II'nci sınıftan I'inci sınıfa geçiş şartlarının belirlenmesinde ticari işletmenizle ilgili olarak bir yıl içinde elde ettiğiniz gayrisafi iş hasılatının dikkate alınarak defter tasdik ettirilmesi gerekmektedir.

(Eskişehir Vergi Dairesi Başkanlığının 01.02.2012 tarih B.07.1.GİB.4.26.15.02-VUK-29-2-17 sayılı özelgesi)

▪ Etüt merkezi işletmeciliğinde tutulacak defterin tayini hk.

..... Yukarıda yer alan hükümler çerçevesinde; birinci sınıftan ikinci sınıfa geçilmesi bakımından alış veya satış rakamlarının herhangi birinde anılan maddede yazılı hadlere göre %20 oranında bir düşüklük olması veya arka arkaya üç dönemdeki toplam düşüklüğün %20'ye kadar olmasının dikkate alınması gerekmektedir.

Buna göre 2013 yılı hesap döneminde 55.000 lira civarında olmasını beklediğiniz toplam hasılatınızın [(80.000) - (80.000 X %20) =] 64.000- TL'nin altında kalması halinde 2014 yılı hesap döneminde işletme hesabı esasına göre defter tutmanız mümkün bulunmaktadır.

(Aydın Vergi Dairesi Başkanlığının 14.04.2014 tarih 87247876-105-6 sayılı özelgesi)

▪ Kahve, meşrubat, poğaç, sandviç ve hazır pasta satışı yapan mükellefin Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin hangi bendine tabi olduğu hk.

.....; alışveriş merkezinin yemek alanında "... unvanı adı altında kahve, meşrubat, poğaç, sandviç ve hazır pasta satışı yapan işletmenizin satın alınan malların olduğu gibi ya da işlendikten sonra satışı olarak değerlendirilmesi ve defter tutma bakımından sınıfınızın belirlenmesinde, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin 1 inci bendinin dikkate alınması gerekmektedir.

(Adana Vergi Dairesi Başkanlığının 05.03.2013 tarih 31977385-105[177 -/.....]-25 sayılı özelgesi)

▪ Bayan kuaförlüğü faaliyetinin yanı sıra lokanta işletmesi bulunan mükellefin V.U.K. nun 177 nci maddesinin hangi bendine tabi olduğu hk.

..... Yukarıda yer alan hükme göre, bayan kuaförlüğünün yanı sıra lokanta işletmeciliği faaliyetinde bulunduğunuzdan, sınıf değiştirme hadleri bakımından gireceğiniz sınıfın belirlenmesinde Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin 3 üncü bendinin dikkate alınması gerekmektedir.

(Antalya Vergi Dairesi Başkanlığının 26.05.2011 tarih B.07.1.GİB.4.07.17.02-VUK-123 sayılı özelgesi)

▪ **İkinci el oto alım-satım işinde sınıf değiştirme, KDV oranı ve sınıf değiştirmede esas alınacak tutarlar hk.**

.....
kullanılmış binek otomobillerini satın alıp işletmeniz adına kayıt ve tescil ettirildikten sonra satışa sunma faaliyetinde bulunduğunuzdan, bu faaliyetinizin satın alınan malların olduğu gibi ya da işlendikten sonra satışı olarak değerlendirilmesi ve defter tutma bakımından sınıfınızın belirlenmesinde mezkûr Kanununun 177 nci maddesinin birinci bendinde yer alan hadlerin dikkate alınması gerekmektedir. Hadlerin hesaplanması sırasında ise elde edilen komisyon geliri değil araçların alım ve satım tutarları dikkate alınacaktır.

(İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 04.03.2013 tarih 11395140-105[234-2012/VUK-1- . . .]--307 sayılı özelgesi)

▪ **İşletme hesabı esasına göre defter tasdik ettiren, ticaret ve sanayi odasına kayıt yaptırabilmek için sınıf değiştirerek birinci sınıfa geçip aynı yıl içinde bilanço esasına göre defter tutmanın mümkün olmadığı hk.**

.....
Kendi isteğiniz doğrultusunda 2010 yılı içerisinde sınıf değiştirerek bilanço esasına göre defter tutmanız mümkün bulunmamaktadır. Ancak 01.01.2011 tarihinden itibaren birinci sınıfa geçmeniz mümkündür.

(Bursa Vergi Dairesi Başkanlığının 21.03.2011 tarih B.07.1.GİB.4.16.17.02-VUK-10-64-22 sayılı özelgesi)

▪ **Mobilya imalatı yanında kiraathane ve iddaa bayiliği faaliyeti olması halinde sınıf değiştirme hadleri**

.....
Marangozluk ve mobilya imalatı faaliyetinizin yanı sıra kiraathane ve iddaa bayiliği faaliyeti ile de işgal ettiğinizden dolayı, defter tutma hadlerinin tespitinde 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin 3 numaralı bendini dikkate almanız gerekmektedir.

(Antalya Vergi Dairesi Başkanlığının 07.03.2013 tarih 77058783-105-53 sayılı özelgesi)

▪ **Satın alınan madde ve malzemeleri imalat ile mamul hâline getirerek satılması durumunda, yapılan bu işin mal alım-satım ve imalat işi olarak mı yoksa hizmet işletmesi olarak mı değerlendirilmesi gerektiği ve bilanço usulüne göre mi yoksa işletme hesabına göre mi defter tutacağınız konusunda.**

....., pide salonu işletmeciliğinizin, satın alınan malların olduğu gibi ya da işledikten sonra satışı olarak değerlendirilmesi ve bu işi yapanların Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinin 1 inci bent hükümlerine tabi olmaları gerekecektir. Ayrıca, aynı Kanunun 180 inci maddesi kapsamında II nci sınıftan I inci sınıfa geçiş şartlarının belirlenmesinde söz konusu haddin dikkate alınarak defter tasdik ettirilmesi gerekmektedir.

(Manisa Vergi Dairesi Başkanlığının 05.02.2011 tarih B.07.1.GİB.4.45.15.02-VUK-27-9-14sayılı özelgesi)

▪ **Serbest meslek faaliyeti ile ticari faaliyetin birlikte yapılması halinde sınıf değiştirme hk.**

.....
-2010 yılı hesap döneminde terzilik faaliyetinizden elde ettiğiniz iş hâsılatının beş katı ile perakende kumaş satışı faaliyetinizden elde ettiğiniz yıllık satış tutarının toplamının $(129.000) + (129.000 \times 20) = 154.800$ lirayı aşması veya

-2009 ve 2010 yılı hesap dönemlerindeki iş hacminizin, her bir dönem itibarıyla değil, iki dönemdetoplam % 20 veya üstü oranında fazlalık göstermesi halinde 2011 yılı hesap döneminden itibaren birinci sınıf tüccar olarak bilanço usulüne göre defter tutmanız gerekmektedir.

(Samsun Vergi Dairesi Başkanlığının 30.05.2011 tarih B.07.1.GİB.4.55.15.02-2010-VUK-ÖZE-33-245 sayılı özelgesi)

▪ **Market işletmeciliği faaliyetine 1.sınıf mükellef olarak devam etmekte iken ... tarihinde bu faaliyetin terk edilmesi, ancak ... tarihinde tekrar aynı faaliyet konusu olan market işletmeciliği işine başlanması durumunda bilanço veya işletme hesabı defterlerinden hangisinin tasdik ettirilmesi gerektiği hk.**

.....

Yeniden işe başlayan mükellefler işletme hesabı esasına göre defter tutacaklardır. Ancak bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin aynı yıl içinde aynı faaliyete tekrar başlamaları işi bırakma sayılmayacağından bilanço esasına göre defter tutmaya devam etmeleri gerekmektedir.

(Adana Vergi Dairesi Başkanlığının 29.09.2011 tarih B.07.1.GİB.4.01.17.02-VUK.176-76 sayılı özelgesi)

▪ **"Market" işletmeciliği faaliyetinden dolayı birinci sınıf tüccar olarak bilanço esasına göre defter tutulması halinde, defter hadlerinin hesaplanmasında tekel (sigara)maddelerinin satışından elde edilen komisyon geliri olarak dikkate alınıp alınamayacağı ve tekel alış satış belgelerinin defter kayıtlarına ne şekilde alınacağı**

.....

Yukarıda yer alan hükümlerde, defter belirleme hadlerinde yıllık alış ve satıştan bahsedilmektedir. Ayrıca, tekel ürünler satışında alım ve satımı yapılan ürünün KDV yönünden özel matraha tabi olması onun defter haddi belirlemede göz ardı edilmesini gerektirmediği gibi özel matraha tabi satışlarda sadece komisyon veya karının hesaba dahil edileceğine dair bir hüküm ve düzenlemeye yer verilmemiştir.

Bu itibarla, defter tutma bakımından sınıf tespiti yapılmasında ve tekel alış ve satış belgelerinin defter kayıtlarına işlenmesinde yukarıda yer alan hüküm ve açıklamaların dikkate alınması gerekmektedir.

(İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığının 04.07.2011 tarih B.07.1.GİB.4.34.19.02-019.01-872 sayılı özelgesi)

▪ **Yükleme hizmetinden elde edilen komisyon gelirinin gayrisafi iş hasılatı olarak defter tutma hadlerinin değerlendirilmesinde tespitinde sadece elde edilen komisyonun dikkate alınması gerektiği hk.**

.....

Buna göre, mal satışı ve hizmet ifası faaliyetlerinde bulunmanız sebebiyle sınıf değiştirme bakımından mezkur kanunun 177 nci maddesinin 3 numaralı bendine tâbi olmanız gerekmektedir.

Diğer taraftan, yükleme hizmeti ile ilgili iş hasılatının tespitinde sadece elde ettiğiniz komisyonun dikkate alınması gerekmektedir.

(İzmir Vergi Dairesi Başkanlığının 14.09.2011 tarih B.07.1.GİB.4.35.18.02-1741-458 sayılı özelgesi)